Tillväxt- och regionplaneförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-05-07

TRN 2020–0052

Handläggare:
Evert Kroes

Tillväxt- och
regionplanenämnden

Budgetunderlag inför Budget 2021 för Region Stockholm

Ärendebeskrivning

Som en del i arbetet med budget 2021 för Region Stockholm ska nämnder och bolag utarbeta ett budgetunderlag. Budgetunderlagen ska fånga strategiskt viktiga frågor som berör kärnverksamheten. Fokus ska ligga på de frågor och faktorer som har störst påverkan på verksamhetens utveckling och ekonomi under kommande år utifrån förändringar i omvärlden och i den egna verksamheten.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2020-05-07
Tillväxt- och regionplanenämndens budgetunderlag inför budget 2021 för Region Stockholm

Förslag till beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden föreslås besluta följande:

1. Informationen i Tillväxt- och regionplanenämndens budgetunderlag inför budget 2021 för Region Stockholm, TRN 2020–0052, godkänns och överlämnas till regionstyrelsen.

2. Paragrafen justeras omedelbart

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

I förslaget till budgetunderlag redovisas en omvärldsanalys som beskriver pågående globala trender av vikt för nämndens verksamhet som exempelvis urbanisering, globalisering och digitalisering. Det är dock den globala ekonomiska krisen som följd av Coronapandemin som bedöms ha störst påverkan för nämndens verksamhet för 2021. Den europeiska långtidsbudgeten för 2021–2027 förväntas med anledning av Brexit skapa ändrade förutsättning för nämndens verksamhet, bland annat vad gäller budgetramarna för strukturfonderna.

Förvaltningen bedömer att det inte finns behov eller möjlighet till ytterligare tillkommande uppdrag till nämnden för verksamhetsåret 2021 och att fortsatt fokus behövs för nämndens prioriterade områden från nämndens verksamhetsplan för 2020. Även den fortsatta hanteringen av följderna av Coronapandemin för näringslivet behöver vara prioriterat för nämnden.

Utöver dessa prioriterade områden bedömer förvaltningen att det finns ett fortsatt behov av att bidra till regional måluppfyllnad vad gäller bredbandsutbyggnad och digitalisering. Förvaltningen ser även behov att skapa större sammanhang och samordning för nämndens olika uppföljningsuppdrag. Administrationen och utbetalningen av fraktbidrag kan förslagsvis effektiviseras ytterligare genom att föra över hanteringen av fraktbidrag och tillhörande budgetmedel till trafiknämnden.

Förvaltningen bedömer att de ekonomiska förutsättningarna för verksamhetsår 2021 innebär en generell ekonomisk åtstramning för nämndens verksamhet, främst då det inte finns en täckning för den allmänna årliga kostnadsökningen.

Bakgrund

Som en del i arbetet med budget 2021 för Region Stockholm ska nämnder och bolag utarbeta ett budgetunderlag. Budgetunderlagen ska fånga strategiskt viktiga frågor som berör kärnverksamheten. Fokus ska ligga på de frågor och faktorer som har störst påverkan på verksamhetens utveckling och ekonomi under kommande år utifrån förändringar i omvärlden och i den egna verksamheten. Förvaltningens förslag till budgetunderlag har tagits fram enligt regionledningskontorets anvisningar.

Överväganden
Omvärlden
Pågående trender i världen som urbanisering, globalisering och digitalisering kommer även fortsättningsvis påverka nämndens uppdrag och verksamheter för 2021. Dock är det den pågående globala ekonomiska krisen som följd av Coronapandamin som kommer att ha störst påverkan för verksamhetsåret 2021. Det är inte förrän under andra halvan av 2020 som en analys kan göras av vilka effekter denna globala ekonomiska kris har för Stockholmsregionens tillväxt och socioekonomiska utveckling för verksamhetsår 2021 och på längre sikt.

Företagens produkter har blivit alltmer tätt sammanflätade och ömsesidigt beroende genom att de ingår i globala värdekedjor. Utvecklingen har medfört ökad tillväxt, fler högkvalificerade jobb, stigande inkomster och högre skatteintäkter än vad som varit fallet om Stockholmsregionen inte varit en del av de globala värdekedjorna. Samtidigt gör de globala värdekedjorna att allt fler näringar utsätts för större internationell konkurrens samt att den regionala tillväxten har blivit mer känslig för globala kriser. Coronapandemin har förorsakat att olika delmoment i globala värdekedjor under våren 2020 har avstannat och därmed försvårat tillverkningen av slutprodukter på kort och längre sikt. Detta kommer att ha en negativ påverkan på Stockholmsregionens tjänsteexport och därmed även påverka den regionala tillväxten.

År 2019 tillträdde ett nytt EU-parlament och en ny EU-kommission. Förhandlingen om EU:s långtidsbudget har påbörjats efter beslutet om Brexit i januari 2020. Själva budgetprocessen har försenats med anledningen av Coronapandemin. Beslutet om budgeten förväntas inte tas förrän sent hösten 2020 under det tyska ordförandeskapet. Ett senarelagt budgetbeslut kommer att påverka tidplanen för erbjudanden från regeringen till Region Stockholm att ta fram ett regionalt program för regionalfonden och en regional handlingsplan för socialfonden. Både den globala ekonomiska krisen som följd av Coronapandemin och Brexit kommer att påverka EU:s långtidsbudget och därmed budgeten för sammanhållningspolitiken. Detta kan innebära att Stockholmsregionen kommer att få lägre budgetramar för strukturfondsmedel för programperioden 2021–2027 jämfört med nuvarande programperioden. Det innebär mindre möjligheter att bidra till tillväxtfrämjande åtgärder liksom en väl fungerande arbetsmarknad och kompetensförsörjning.

Prioriterade verksamhetsförändringar
Nämnden har utöver det långsiktiga uppdraget ett flertal uppdrag givna av regionfullmäktige som sträcker sig över flera år, för vilka genomförande behöver säkerställas. Detta inte minst med tanke på de omprioriteringar som förvaltningen varit tvungen att föreslå med anledning av Coronapandemin under våren 2020. Ovanstående kommer att ta nämndens samlade resurser i anspråk. Förvaltningen bedömer därför att det inte finns möjlighet till ytterligare tillkommande uppdrag för verksamhetsåret 2021.

I verkställandet av nämndens kärnuppdrag finns fyra prioriterade områden som tydliggjorts i nämndens verksamhetsplan för verksamhetsår 2020. Förvaltningen bedömer att dessa områden behöver även vara i särskilt fokus för verksamhetens inriktning för verksamhetsår 2021.

- Regional fysisk planering med fokus på trafikplanering kopplat till det regionala utvecklingsansvaret.
- Näringslivsutveckling och regionalt tillväxtarbete med fokus på framtagandet av en regional näringslivs- och tillväxtstrategi.
- Den regionala kompetensförsörjningen med fokus på etableringen av en regional kompetensplattform.
- Den regionala bostadsförsörjningen med fokus på den igångsatta regionala bostadsdialogen.

Prioriteringarna baseras även på resultatet av den årliga RUFS-uppföljningen som pekar ut flertalet av dessa prioriteringar som viktiga för fortsatt regional utveckling och tillväxt. Till detta behöver nu hanteringen av de negativa effekterna på regionens näringsliv till följd av Corona läggas.

Till dessa befintliga prioriteraområden tillkommer arbetet med att främja återhämtningen i näringslivet och på arbetsmarknaden med anledning av Coronapandemin. För detta bedömer nämnden att det finns stort behov av ett särskilt tillskott för näringslivsfrämjande insatserför att bidra till näringslivets återhämtning efter den allvarliga Coronapandemin. Behovet är enormt och förvaltningen bedömer därför att anslaget till nämnden för 2021 och 2022 behöver ökas, för att exempelvis kunna genomföra en förstärkning av finansieringen till Almi och andra tillväxtfrämjande åtgärder i Stockholmsregionen. En snabbare återhämtning för Stockholmsregionens näringsliv bedöms att bidra positivt till Region Stockholms finansiering genom ökade skatteintäkter.

Utöver dessa prioriterade områden bedömer förvaltningen att det finns ett fortsatt behov av att påverka nationell nivå, stötta den lokala nivån och bidra till regional måluppfyllnad vad gäller digitalisering och

bredbandsutbyggnad. Även arbetet för att stärka klimatperspektivet i nämndens kärnuppdrag är fortsatt angeläget för att långsiktigt kunna bidra till klimatomställningen.

Förvaltningen bedömer att administrationen och utbetalningen av fraktbidrag kan effektiviseras ytterligare och föreslår därför att hanteringen av fraktbidrag och medföljande finansiering på 2 miljoner kronor överförs till trafiknämndens ansvar från och med verksamhetsår 2021.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet
Verksamhetsanslaget för 2021–2023 följer regionfullmäktiges beslut om budget 2020. Övriga intäkter baseras på beräknad extern finansiering för främst personal i projekt.

Som en konsekvens av Coronapandemin och den negativa påverkan på Stockholmsregionens näringsliv och tillväxtmöjligheter som denna medför ser nämnden behov av ett utökat anslag för 2021 och 2022 med 10 miljoner kronor årligen. Denna finansiering föreslås användas till exempelvis en förstärkning av finansieringen till Almi och andra tillväxtfrämjande åtgärder i Stockholmsregionen. Dessa tillväxtfrämjande insatser kan dämpa de negativa effekterna av Corona, och skapa möjligheter till snabbare återhämtning för näringslivet. En snabbare återhämtning i regionen har positiva effekter på Region Stockholms långsiktiga finansiering genom ökade skatteintäkter.

För 2021 uppgår verksamhetsanslaget till 189,7 miljoner kronor, vilket är en ökning med 2,6 miljoner jämfört med 2020. Av dessa medel är 1,5 miljon kronor riktade till utökade ambitioner för samhällsplanering. Resterande ökning av anslaget motsvarar 0,6 procent, vilket ska jämföras med beräknade löneökningar och övrig kostnadsutveckling på 2 procent. De senaste årens utveckling av anslaget har inte motsvarat den generella kostnadsökningen vilket inneburit att medel för sakfrågor i verksamheten fått bidra till finansieringen av samhällets generella kostnadsökning.

Större delen av nämndens ekonomiska resurser förs genom bidrag vidare till andra organisationer som regionen stödjer: Skärgårdsstiftelsen, Almi Företagspartner och Stiftelsen Flemingsberg Science samt regionalt hållbarhets- och skärgårdsbidrag inklusive fraktbidrag till olika regionala aktörer. Den näst största budgetposten utgörs liksom tidigare av personalkostnader. För att verkställa nämndens utökade ansvar och utökade ambitioner för samhällsplanering har en förstärkning av förvaltningens kapacitet varit nödvändig sedan 2019.

De ekonomiska förutsättningarna för verksamhetsår 2021 medför att utrymmet för anordnande av konferenser och möten inom olika typer av nätverk, samverkansforum samt konsulttjänster kommer att vara mycket begränsade. Budgeten medger heller inte att den tidigare planerade analysenheten inrättas. De ekonomiska förutsättningarna innebär en generell ekonomisk åtstramning för verksamheten.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med Region Stockholms miljöpolitiska program, Miljöprogram 2017–2021 har hänsyn till miljön beaktats och det bedöms att en särskild miljökonsekvensbedömning i detta ärende inte är relevant.

Hanna Wiik
Förvaltningschef

Maria Bruhn Jonsson
Administrativ chef

Region Stockholm

Diarienummer
RS 2020–0078
TRN 2020–0052

Tillväxt- och regionplanenämnden

Budgetunderlag inför Budget 2021 för Region Stockholm

Innehållsförteckning

1 Omvärldsanalys 3
1.1 Omvärlden 3
1.2 Närvärlden 4
1.3 Invärlden 6

2 Verksamhet 7
2.1 Prioriterade verksamhetsförändringar 7
2.2 Förändringar av investeringsplanen 10

3 Ekonomiska förutsättningar 11
3.1 Resultaträkning 13
3.2 Balansräkning 14

1 Omvärldsanalys

1.1 Omvärlden

Globala trender och händelser påverkar Stockholmsregionens utveckling och nämndens ansvar för den regionala utvecklingsplaneringen.

Flera samverkande ekonomiska, tekniska, sociala och politiska processer bidrar till ett alltmer omfattande transnationellt utbyte av kapital, arbetskraft, varor och tjänster samt en ökad global rörlighet mellan studieorter, arbetsplatser och bostadsorter. Efter att FN:s världshälsoorganisation i mars 2020 klassade utbrottet av coronaviruset (COVID-19) i Kina som en pandemi följde en kraftig nedgång på världens samtliga börser. Den ekonomiska krisen som följde efter utbrottet av viruset har påverkat den ekonomiska tillväxten i världen, Sverige och Stockholmsregionen på ett sätt som aldrig tidigare har skådats i modern tid. Det är inte förrän under andra halvan av 2020 som en analys kan göras om vilka eventuella bestående effekter denna globala ekonomiska kris har för Stockholmsregionens tillväxt och socioekonomiska utveckling för 2021 och på längre sikt, samt huruvida förutsättningar i omvärlden för en öppen och frihandelsinriktad ekonomi påverkas långsiktigt. Det som är tydligt redan nu är att stöd till omställning och tillväxtfrämjande åtgärder kommer att vara nödvändiga under de kommande åren.

Sedan år 2008 lever en större andel av världens befolkning i städer än på landsbygden. Den pågående urbaniseringen skapar ett högt tryck vilket gör att regionen kontinuerligt växer, för närvarande med omkring 35 000 invånare om året. Detta kommer även fortsättningsvis kräva en regional utvecklingsplanering i världsklass för en hållbar samhällsbyggnad. Detta omfattar exempelvis bostadsförsörjning, hållbara bebyggelse- och transportsystem, forskning och utveckling, näringslivsutveckling, kompetensförsörjning och samhällsservice.

Den globala befolkningstillväxten och en snabb, global ekonomisk utveckling i kombination med en i flera länder bristande miljöhänsyn har medfört många negativa effekter på ekosystemen. Effekterna av klimatförändringarna blir allt tydligare och frågan om ingripande åtgärder för att drastiskt minska utsläppen ligger högt på den internationella agendan. Tillståndet i miljön i Stockholmsregionen har i många avseenden blivit bättre de senaste 50 åren, trots växande befolkning och ekonomi. Dock finns det utmaningar vad gäller exempelvis klimatförändringar, miljöproblem i Östersjön, hotade grundvattenbestånd och en risk för sämre vattenkvalitet i regionens sjöar. En regional mobilisering behövs för att fortsätt hitta klimatsmarta lösningar som integreras i den löpande regionala utvecklingsplaneringen.

Den globala digitala utvecklingen är snabb och svår att förutse och förändrar och påverkar alla områden, sektorer och verksamheter i samhället. Den snabba förändringskraften är omvälvande för arbetsmarknaden och näringslivet genom att befintliga kompetenskrav ständigt förändras och nya yrken och tjänster uppstår. Detta kräver en regional samsyn vad gäller utveckling av samhällstjänster och -service. En väl

utbyggd och fungerande digital infrastruktur är grunden för all digital utveckling. På landsbygden och i skärgården saknar fortfarande 9 av 10 invånare, och en lika stor andel arbetsställen, denna infrastruktur.

Företagens produkter har blivit alltmer tätt sammanflätade och ömsesidigt beroende genom att de ingår i globala värdekedjor. Enligt uppskattning har tjänsteexporten från Stockholmsregionen ökat från drygt 115 miljarder kronor år 2008 till att år 2017 ligga runt 200 miljarder kronor. En export på 200 miljarder kronor innebär att tjänsteexporten utgör 40 procent av länets totala exportvärde. En följd av ökad globalisering är att produktion och konsumtion sker alltmer geografiskt särkopplade från varandra. Digitaliseringen har också gett ökade möjligheter till att dela upp produktionen i olika delmoment eller aktiviteter som var för sig kan ske på olika platser i världen beroende på platsernas olika komparativa fördelar. En slutprodukt är därför alltmer en följd av aktiviteter som alla tillför värde, och som alla kopplas samman i en global värdekedja av specialisering.

Utvecklingen har medfört ökad tillväxt, fler högkvalificerade jobb, stigande inkomster och högre skatteintäkter än vad som varit fallet om Stockholmsregionen inte varit en del av de globala värdekedjorna. Samtidigt gör de globala värdekedjorna att allt fler näringar utsätts för större internationell konkurrens samt att den regionala tillväxten har blivit mer känslig för globala kriser. Ett exempel på detta är Coronapandemin som stör olika delmoment i globala värdekedjor och därmed tillverkningen av slutprodukter. Det finns också en risk att reaktioner på Coronapandemin och stärkta protektionistiska strömningar leder till att förutsättningarna för frihandel och global specialisering försämras även efter att pandemin klingat av.

1.2 Närvärlden

I närvärlden finns ett antal händelser, utvecklingar, behov och utmaningar som påverkar Stockholmsregionens utveckling och nämndens ansvar för den regionala utvecklingsplaneringen.

År 2019 tillträdde ett nytt EU-parlament och en ny EU-kommission. Förhandlingen om EU:s långtidsbudget har påbörjats efter beslutet om Brexit i januari 2020. Själva budgetprocessen har försenats med anledningen av Coronapandemin. Beslutet om budgeten förväntas inte tas förrän sent hösten 2020 under det tyska ordförandeskapet. Ett senarelagt budgetbeslut kommer att påverka tidplanen för erbjudanden från regeringen till Region Stockholm att ta fram ett regionalt program för regionalfonden och en regional handlingsplan för socialfonden. Detta eftersom förordningarna för strukturfonderna verkställs i samband med EU-parlamentets beslut om EU:s långtidsbudget. Budgetens omfång förväntas bli mindre för 2021–2027 på grund av Storbritanniens utträde ur EU som nettobidragsgivare, vilket förväntas ha konsekvenser även för Region Stockholms andel av strukturfondsmedel för den kommande programperioden. EU-kommissionen har för avsikt att frigöra 1 000 mdkr för att minska utsläpp av växthusgaser (Green Deal). Förslaget kommer även att innebära ett större fokus på klimatomställningen inom sammanhållningspolitiken

vilket gör att medlemsstater och regioner med större utmaningar för klimatomställning än Sverige och Stockholmsregionen kommer att tilldelas en relativt större andel av budgeten för sammanhållningspolitiken.

Regionens höga barnafödande och den demografiska utvecklingen, där andelen invånare över 75 år kommer att öka markant i framtiden, medför en ökad efterfrågan av samhällsservice inom alla sektorer och kommer att kräva en effektivare bostadsförsörjning. För att underlätta för fortsatt bostadsbyggande måste reglerna för hur och var bostäder kan byggas förändras, vissa målkonflikter lösas och förutsättningar för hållbar markanvändning finnas. Möjligheterna för utrikesfödda att bli inkluderade i samhället kommer avsevärt att försämras om inte bostäder finns att tillgå till rimliga kostnader.

Regionens ekonomiska tillväxt förutsätter också att fler än idag har ett arbete som motsvarar deras kvalifikationsnivå där kunskaper, färdigheter och kompetenser från hela arbetskraften tas tillvara, oavsett härkomst, kön, ålder, funktionsvariationer och bostadsort. Den framtida kompetensförsörjningen förutsätter kvalitet i regionens utbildningssystem, bättre matchning på arbetsmarknaden och möjligheten att snabbt ställa om utifrån nya och förändrade kompetenskrav. Efterfrågan på arbetskraft inom nya yrkeskategorier förväntas öka samtidigt som individers behov av löpande kompetensutveckling, förmåga till omställning och möjliggörandet av livslångt lärande behöver stärkas. Den pågående Coronapandemin påverkar också situationen på arbetsmarknaden, framför allt inom sektorer där många unga och/eller utlandsfödda arbetar. De socioekonomiska effekterna av pandemin är svåra att överblicka, men efterverkningar kommer sannolikt att finnas under lång tid framöver i näringslivet, på arbetsmarknaden och avseende den internationella konkurrenskraften.

Globaliseringen ställer krav på att regionen underhåller och fortsatt utvecklar ett ekosystem för innovation, med tillgång till relevant kompetens, starka utvecklingsmiljöer, företagskluster, test och demomiljöer, samt tillgång till strategiska samarbetspartner inom offentlig sektor, akademi och näringsliv. Den internationella tillgängligheten är avgörande för universitetens och högskolornas utbyte med omvärlden, liksom tillgången på kort- och långtidsboenden för gästforskare.

Åtgärder för att begränsa klimatförändringarna förutsätter åtgärder på alla nivåer i samhället. Samverkan med samhällets aktörer behöver utvecklas parallellt med klimatlagstiftningen och ekonomiskt stöd för omställning. Klimatperspektivet behöver fortsatt stärkas i samhällsplaneringen för att skapa långsiktiga förutsättningar för att klimatmålen ska nå.

Stockholmsregionen konkurrerar med andra och i många fall väsentligt större storstadsregioner om att locka till sig nya investeringar, etableringar och talanger. Kommunerna har en viktig roll i det lokala näringslivsfrämjande arbetet och är därför viktiga aktörer i arbetet med den regionala näringslivs- och tillväxtstrategin. Den internationella tillgängligheten och handeln med andra marknader behöver stärkas samtidigt som olika hinder som brist på arbetskraft, regional transportinfrastruktur

och tillgängliga bostäder behöver åtgärdas.

Stockholmsöverenskommelsen och Sverigeförhandlingen kan bidra till att både bostäder och arbetsplatser kan planeras på ett bättre sätt än tidigare i kollektivtrafiknära lägen. De olika transportslagen behöver dock på ett bättre sätt än idag fungera samordnat i ett effektivt och integrerat mobilitetssystem och tydligt integreras med en effektiv markanvändning. Nya investeringar i regionens, men också i östra Mellansveriges, transportsystem för alla transportslag kommer att behövas. För att möjliggöra detta behövs nationell och europeisk medfinansiering så att Stockholmsregionen även fortsättningsvis kan vara ett viktigt kugghjul i Sveriges tillväxtmaskineri med starka transportkopplingar för både gods- och persontrafik, till omvärlden. Goda möjligheter för person och godstransporter till övriga delar av Sverige och till huvudstadsområdena i våra grannländer är av stor betydelse.

För utvecklingen av ett hållbart transportsystem är även investeringar i cykelfrämjande infrastruktur av stor vikt och den regionala ambitionen att öka cykeltrafikandelen har utöver samhällsekonomiska och miljömässiga mervärden potential att bidra till en bättre hälsa i befolkningen. Grunden för detta arbete utvecklas genom det pågående framtagandet av en ny regional cykelplan.

1.3 Invärlden

Händelseutveckling och beslut inom Region Stockholm påverkar nämndens uppdrag att ansvara för den regionala utvecklingsplaneringen.

Regionfullmäktige har i november 2019 antagit RUFS 2050 som regional utvecklingsstrategi. RUFS 2050 har därmed fått en större tyngd som regionalt styrdokument både för Region Stockholm och nämnden med ansvar för den regionala utvecklingsplaneringen. För att Region Stockholm ska kunna utveckla sitt regionala ledarskap behövs en samsyn vad gäller genomförandet av de regionala prioriteringarna i RUFS 2050. Region Stockholm har utifrån analysen av 2019 års uppföljning av RUFS 2050 bedömt att utmaningarna inom bostadsförsörjning, trafikplanering och kompetensförsörjning behöver ett förstärkt regionalt fokus år 2020–2021. Region Stockholm kommer därför att fokusera på att stärka genomförandet av de regionala prioriteringarna i RUFS 2050 kopplade till dessa utmaningar.

Nämnden har under 2019 arbetat med att skapa kapacitet och utveckla arbetsrutiner i sin förvaltning för det utökade ansvaret. Under 2020 har nämnden kvalitetssäkrat och konsoliderat arbetsrutinerna och därmed fullföljt uppdraget att skapa hållbara förutsättningar för 2021 och på längre sikt för verkställandet av Region Stockholmsregionala utvecklingsansvar.

Samlokaliseringen av de centrala förvaltningarna har under 2020 skapat gynnsamma förutsättningar för tillväxt- och regionplaneförvaltingen att effektivisera och stärka samverkan med andra förvaltningar.

2 Verksamhet

2.1 Prioriterade verksamhetsförändringar

Inom ramen för nämndens ansvar för regional fysisk planering och regional utveckling ska nämnden verkställa uppgifter som regleras i lagar och förordningar, Region Stockholms reglemente samt beslut som fattas inom Region Stockholm som berör nämndens ansvarsområden. Inom det regionala utvecklingsansvaret ska nämnden dessutom genomföra de erbjudanden som ges i de årliga villkorsbesluten från regeringen. Utöver detta kan det under 2021 med stor sannolikhet tillkomma särskilda regeringsbeslut med erbjudanden att genomföra vissa insatser samt återrapportera genomförandet och resultat av dessa insatser. Då en stor del av det regionala utvecklingsarbetet bedrivs via projekt och med projektfinansiering, behöver nämnden också ha beredskap att löpande ansöka om projektmedel från nationella myndigheter i olika typer av utlysningar, exempelvis från VINNOVA och Tillväxtverket, men också Energimyndigheten med flera. Dessutom tillkommer möjligheter att driva projektverksamhet finansierat av ERUF och ESF, dvs EU:s strukturfonder. Utgångspunkt i dessa projektansökningar är alltid att förstärka genomförandet av den regionala utvecklingsplanen och att leverera på nämndens och Region Stockholms uppdrag.

Coronakrisen blixtbelyser den resursmässiga sårbarheten i Region Stockholms möjligheter att fullgöra de uppgifter det statliga tillväxtuppdraget implicerar, eftersom Region Stockholm jämfört med andra regioner, både har mycket begränsade egna rörliga tillväxtmedel och en alltför liten del av statliga 1:1 medel samt strukturfondsmedel. Tillskapandet av en synlig pott för regionala tillväxtfrämjande åtgärder är nödvändigt för att nämnden ska kunna agera snabbare och mer resolut, inte bara i krisens efterdyningar utan också när vi återgår till ett mer normalt konjunkturläge.

Givet nämndens ansvar samt därtill hörande långsiktiga verksamhet behöver nämnden under 2021 och kommande år fokusera på att säkerställa omhändertagande och genomförande av sitt kärnuppdrag. Nämnden har utöver det långsiktiga uppdraget ett flertal uppdrag givna av regionfullmäktige som sträcker sig över flera år, för vilka genomförande behöver säkerställas. Detta är viktigt inte minst med tanke på de omprioriteringar som tvingats ske med anledning av Coronapandemin under våren 2020. Pandemin medför också behov av tillväxtfrämjande åtgärder och stöd för omställning, vilket faller under nämndens ansvarsområde och kräver fokus redan under 2020 och framåt. Ovanstående kommer att ta nämndens samlade resurser i anspråk och utrymmet att inom befintlig ram ta sig an ytterligare uppdrag är mycket begränsat.

I verkställandet av nämndens kärnuppdrag finns fyra prioriteringar som tydliggjorts i nämndens verksamhetsplan 2020. Dessa områden bedöms vara i särskilt fokus för verksamhetens inriktning även för år 2021:

- Regional fysisk planering med fokus på trafikplanering kopplat till det regionala utvecklingsansvaret.
- Näringslivsutveckling och regionalt tillväxtarbete med fokus på framtagandet av en regional näringslivs- och tillväxtstrategi.
- Den regionala kompetensförsörjningen med fokus på etableringen av en regional kompetensplattform.
- Den regionala bostadsförsörjningen med fokus på den igångsatta regionala bostadsdialogen.

Prioriteringarna baseras även på resultatet av den årliga RUFS-uppföljningen som pekar ut flertalet av dessa prioriteringar. Till detta behöver nu hanteringen av de negativa effekterna på regionens näringsliv till följd av Corona läggas.

Nämndens kärnuppdrag att ansvara för regional fysisk planering och regional utveckling delas i vissa delar framför allt med regionstyrelsen och trafiknämnden. Förvaltningen har tidigare upparbetat rutiner för samarbetet med trafikförvaltningen för att samordna beredningen av ärenden om regional fysisk planering (med fokus på infrastruktur) mellan tillväxt- och regionplanenämnden och trafiknämnden. I och med att nämnden från 2019 ansvarar för trafikplanering kopplat till regionutvecklingsuppdraget förutom för kollektivtrafik, utvecklas rutinerna för att klargöra roll och ansvarsfördelning mellan tillväxt- och regionplanenämnden, trafiknämnden och regionstyrelsen. Detsamma gäller för samarbetet mellan tillväxt- och regionplaneförvaltningen och regionledningskontoret för samordningen av vissa delar av det regionala utvecklingsansvaret mellan nämnden och regionstyrelsen.

Arbetet för att stärka klimatperspektivet i nämndens kärnuppdrag är fortsatt angeläget för att bidra till klimatomställningen. Det omfattar så väl fortsatt utveckling av det regionala ledarskapet som att engagera regionens aktörer och ge stöd till kommunerna. Förvaltningen bidrar med viktiga perspektiv i den regionala utvecklingsplaneringen och är en plattform för utbyte av kunskap och erfarenheter utifrån ett regionalt perspektiv så väl lokalt som nationellt och internationellt. Klimatkansliet inrättades 2019 och kommer fortsätta att fördjupa samverkan med länsstyrelsen med fokus på nämndens prioriteringar inom klimatarbetet: transport, bebyggelse och konsumtion.

Tillgång till bredbandsuppkoppling och att stödja digitaliseringen i Stockholmsregionen är en viktig förutsättning för regional tillväxt och inte minst att skapa förutsättningar för tillväxt i Stockholmsregionens landsbygd och skärgård. Efterfrågan på digitala möten har ökat på grund av Coronakrisen och kan delvis förväntas kvarstå. Därför är det också av stor vikt att nätinfrastrukturen i hela länet, även i de kommersiellt bärkraftiga näten, utvecklas. Tillväxt- och regionplanenämnden har idag budgetuppdraget att inneha funktionen regional bredbandskoordinator samt funktionen regional digitaliseringskoordinator. Bredbandkoordinatorn verkar för ökad samverkan mellan aktörer i regionen som påverkar bredbandsutbyggnaden, stötta kommuner och lokala initiativ, samt kartlägga tillgången till fast och mobilt bredband i länet.

Digitaliseringskoordinatorn arbetar för att främja användningen av digitala arbetssätt, verktyg och tjänster med målet att digitaliseringen ska vara en fortsatt språngbräda för att utveckla näringslivet och den offentliga sektorn. Digitalisering har en central roll i att skapa hållbar regional tillväxt och potential för att minska geografins betydelse, skapa inkludering, god tillgänglighet och möjligheten att ta del av tjänster och driva konkurrenskraftiga företag i hela regionen. Arbetet sker genom strategisk samverkan mellan relevanta aktörer och bidrar till strategisk samordning och samverkan inom digitalisering.

Den regionala bredbandskoordinatorn och regionala digitaliseringskoordinatorn finansieras med totalt 2 miljoner kronor årligen genom ett erbjudande från regeringen som sträcker sig till och med 2020. Statens bredbandstöd görs om och det utpekade regionala koordinatoruppdragen upphör sannolikt 2021. Det finns ännu inget formellt beslut från Regeringen att fortsätta finansiera funktionerna från 2021 och framåt.

Utbyggnaden av länets digitala infrastruktur har kommit långt, men stora utmaningar kvarstår. EU:s digitaliseringspolitik är under förändring, samtidigt som flera aktuella omvärldsfaktorer nu belyser samhällets ökande beroende av en robust digital infrastruktur. Utan regionalt stöd står de kvarvarande kommunerna utan möjlighet till stöd i arbetet med utbyggnad och samordning av mycket viktig regional infrastruktur.

Länet når regeringens bredbandsmål för 2020, men delmålet om bredband i RUFS 2050 är inte uppnått. Hälften av landsbygdens invånare saknar tillgång till snabbt bredband. Samtidigt väntas 5G-utbyggnaden för snabbt mobilt bredband ta fart under 2020/2021. Stormen Alfrida visade på sårbarheten i infrastrukturen och dess kraftförsörjning. De drastiska smittskyddsåtgärderna som togs under vårens pandemi belyser också ett ökat beroende av distansarbete, liksom digital vård, skola och omsorg i hemmet. Sammantaget ökar behovet av den digitala infrastrukturens driftsäkerhet och tillförlitlighet. I spåren av Covid-19 följer också allvarliga ekonomiska konsekvenser Fortsatt digitalisering kommer vara en viktig nyckel för näringslivets fortsatta omställning och för att stötta näringslivets återhämtning.

Nämnden ser ett fortsatt behov av att påverka nationell nivå, stötta den lokala nivån och bidra till regional måluppfyllnad. Arbetet fortsätter inom ramen för förvaltningens uppdrag om regional samhällsplanering och regional tillväxt, men kommer att innebära omprioriteringar inom ram om den nationella finansieringen upphör. Frågorna är angelägna även utifrån arbetet med landsbygds- och skärgårdsstrategin, kommande näringslivs- och tillväxtstrategin, liksom i arbetet med strategisk utveckling av länets tekniska försörjningssystem.

Fraktbidrag utbetalas för transporter till företag med varaktig verksamhet som bedrivs på ö utan bro, tunnel eller statlig färja i Stockholms skärgård och i Mälaren. Fraktbidraget ingår i nämndens ansvar för att hantera bidrag ur Region Stockholmsregionala hållbarhets- och skärgårdsanslag. Den huvudsakliga administrationen och handläggningen av fraktbidraget ansvarar dock trafiknämnden för. Tillväxt- och regionplanenämnden har tillsammans med trafiknämnden utvecklat

och sjösatt fraktbidragsportalen för att effektivisera handläggning och administration av bidraget. Bedömningen är att hantering av fraktbidraget ytterligare skulle kunna effektiviseras om ansvaret för hanteringen flyttades till trafiknämnden, som har ansvaret och sakkunskapen om den regionala sjötrafiken som krävs för att handlägga fraktbidragsansökningar enligt fraktbidragets riktlinjer. Tillväxt- och regionplanenämnden föreslår därför att hanteringen av fraktbidrag, med bibehållen hög ambitionsnivå och medföljande finansiering på 2 miljoner kronor, överförs till trafiknämndens ansvar från och med 2021.

2.2 Förändringar av investeringsplanen

Tillväxt- och regionplanenämnden har inte haft någon investeringsbudget sedan bildandet av nämnd och förvaltning 2015, och har ingen planering för investeringar.

3 Ekonomiska förutsättningar

Bakgrund

Sedan 2019 har tillväxt- och regionplanenämnden ett utökat ansvar för regionens uppgifter enligt lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar, förutom vad avser länsplan för transportinfrastruktur. I samband med det utökade uppdraget tillfördes ca 5 miljoner kronor till verksamhetsanslaget, som avser statliga medel för överföring av personal från Länsstyrelsen.

Utöver de statliga medlen har även verksamhetsanslaget ökats från och med 2019 för särskilda satsningar för samhällsplanering, som permanentning av det regionala cykelkansliet och inrättandet av ett klimatkansli. Nämndens utökade ansvar för trafikplanering kopplat till regionutvecklingsuppdraget förutom för kollektivtrafik har inte medfört en överföring av resurser från trafiknämnden och har därför implementerats genom omprioritering inom befintliga resursramar.

Merparten av nämndens anslagsökning, både den statliga och verksamhetsanslaget, används för att finansiera utökning av förvaltningens personella resurser för att på ett effektivt sätt kunna verkställa nämndens omfattande uppdrag och särskilda satsningar.

Budget 2021 och planår 2022–2023

I tillväxt- och regionplanenämndens verksamhetsanslag ingår personalkostnader avseende överföring från länsstyrelsen, motsvarande cirka 5 miljoner kronor, vilka förväntas vara oförändrade för åren 2021–2023. De särskilda satsningarna för samhällsplanering fortsätter också under åren 2021–2023 och ska enligt budgetplan från 2020 öka med cirka 1,5 miljon kronor 2021 för att sedan vara oförändrat under åren 2022–2023.

Verksamhetsanslaget 2021 uppgår till 189,7 miljoner kronor, vilket är en ökning med 2,6 miljoner jämfört med 2020. Av dessa medel är 1,5 miljon kronor riktade till utökade ambitioner för samhällsplanering. Ökningen av verksamhetsanslaget motsvarar 0,6 procent (riktade medlen till särskilda satsningar borträknade), vilket ska jämföras med beräknade löneökningar och övrig kostnadsutveckling på 2 procent. De senaste årens utveckling av anslaget har inte motsvarat den generella kostnadsökningen vilket inneburit att medel för sakfrågor i verksamheten successivt har fått bidra till finansieringen av samhällets generella kostnadsökning.

Övriga intäkter består främst av beräknad extern finansiering för personal i projekt, medfinansiering samt ersättning för overhead-kostnader för personal i projekt. Dessa intäkter bedöms vara konstanta under 2021–2023.

Större delen av nämndens ekonomiska resurser förs genom bidrag vidare till andra organisationer som regionen stödjer: Skärgårdsstiftelsen, Almi Företagspartner och Stiftelsen Flemingsberg Science. Här ingår även hållbarhets- och skärgårdsbidrag inklusive fraktbidrag. I tabellen nedan har förslag om överföring av fraktbidraget till

Trafikförvaltningen från och med 2021 beaktats. Utvecklingen av kostnaden för lämnade bidrag följer gällande avtal och överenskommelser.

Bidrag tkr	2019	2020	2021	2022	2023
Skärgårdsstiftelsen	80 275	79 275	78 275	77 275	76 275
Almi Företagspartner Stockholm Sörmland	24 338	24 338	24 338	24 338	24 338
Almi Tillväxtrådgivning	1 700	1 700	1 000	-	-
Stiftelsen Flemingsbergs Science	1 256	1 256	1 256	1 256	1 256
Hållbarhets- och skärgårdsanslag inkl fraktbidrag	8 405	8 405	8 405	8 405	8 405
Förslag: Fraktbidrag överförs till Trafikförvaltningen			-2 000	-2 000	-2 000
Summa bidrag	115 974	114 974	111 274	109 274	108 274

Den näst största budgetposten utgörs liksom tidigare av personalkostnader. För att kunna ta omhand nämndens utökade satsningar har en förstärkning av förvaltningens kapacitet varit nödvändig. I enlighet med Effektivare landsting har kapaciteten i första hand stärkts genom en ökning av egna personella resurser och inte genom ökade konsultkostnader, men också genom en ytterligare effektivisering och tydligare prioriteringar inom verksamheten. Under 2019 genomfördes en organisationsförändring på förvaltningen för att säkerställa att nämndens samlade uppdrag kan genomföras. Genom denna förstärkning av kapaciteten ökar personalkostnaderna med cirka 2,6 miljoner kronor 2021 jämfört med budget 2020.

De ekonomiska förutsättningarna för 2021 medför att utrymmet för anordnande av konferenser, olika typer av nätverk och samverkansforum liksom konsulttjänster fortsatt är mycket begränsat. Budgeten medger heller inte att den tidigare planerade analysenheten inrättas. De ekonomiska förutsättningarna innebär en generell ekonomisk åtstramning för verksamheten.

Som en konsekvens av Coronapandemin och den negativa påverkan på Stockholmsregionens näringsliv och tillväxtmöjligheter som denna medför, tydliggörs Region Stockholms begränsade ekonomiska möjligheter att fullgöra sitt ansvar som regionalt utvecklingsansvarig. De egna medlen för tillväxtfrämjande åtgärder är jämförelsevis små och andelen av det statliga 1:1-anslaget är alltför liten. Tillväxt- och regionplanenämnden ser därför behov av att utöka anslaget till nämnden för 2021 och 2022, för att exempelvis kunna genomföra en förstärkning av finansieringen till Almi och andra tillväxtfrämjande åtgärder i Stockholmsregionen. Denna finansiering av

tillväxtfrämjande insatser bidrar till att dämpa de negativa effekterna av Corona, och skapar möjligheter till snabba och konkreta åtgärder i återhämtningen efter pandemin. En snabbare återhämtning för Stockholmsregionens näringsliv bidrar positivt till Region Stockholms finansiering genom ökade skatteintäkter.

3.1 Resultaträkning

Resultat*	Utfall 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Anslag	185	187	190	192	195
Övriga bidrag	1	0	0	0	0
Övriga intäkter	4	7	7	7	7
Verksamhetens intäkter	**190**	**194**	**197**	**199**	**202**
Personalkostnader inkl inhyrd personal	-43	-58	-60	-62	-63
Lämnade bidrag	-116	-115	-113	-111	-110
Lokal- och fastighetskostnader	-3	-6	-6	-6	-6
IT- och telekostnader	-4	-3	-3	-3	-3
Övriga kostnader	-22	-12	-14	-17	-19
Verksamhetens kostnader	**-189**	**-194**	**-197**	**-199**	**-202**
Avskrivningar	0	0	0	0	0
Finansnetto	0	0	0	0	0
Resultat**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**

* mkr
** Avser resultat före bokslutsdispositioner. I detta resultat ingår effekten av den förändrade diskonteringsräntan i pensionsskulden.

Verksamhetsanslaget för 2021–2023 följer regionfullmäktiges beslut om budget 2020. Övriga intäkter baseras på beräknad extern finansiering för personal i projekt samt på utfall för 2019. Kostnadsutvecklingen speglar den intäktsökning som nämnden har. För personalkostnader består ökningen dels av en helårseffekt på löner för rekryteringar under 2020, dels en beräknad löneökning på 2 procent årligen samt ett ökat personalomkostnadspålägg i enlighet med anvisningar. Ökningen för övriga kostnader har beräknats med ett 2-procentigt inflationsantagande enligt riksbankens långsiktiga inflationsmål, samt fler anställda.

3.2 Balansräkning

Balansräkning*	Utfall 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Anläggningstillgångar	0	0	0	0	0
Omsättningstillgångar	35	35	35	35	35
- varav kassa och bank	*19*	*19*	*19*	*19*	*19*
SUMMA TILLGÅNGAR	35	35	35	35	35
Eget kapital	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
Avsättningar	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Skulder	**34**	**34**	**34**	**34**	**34**
- varav långfristiga skulder	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
- varav kortfristiga skulder	*34*	*34*	*34*	*34*	*34*
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL	35	35	35	35	35

* mkr

Tillväxt- och regionplanenämnden har inga anläggningar och genomför inga investeringar under år 2021–2023 samt planerar för ett nollresultat i enlighet med regionfullmäktiges fastställda resultatkrav för åren 2021–2023. Nämnden har heller inga långfristiga skulder. De kortfristiga skulderna utgörs av semesterlöneskulder, upplupna kostnader och leverantörsskulder.